

Motion till riksdagen 2025/26:1052

av **Jamal El-Haj (-)**

Stärkt rättssäkerhet och förebyggande stöd i LVU med hänsyn till kulturella och språkliga faktorer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tydlig princip om att tvångsomhändertagande enligt LVU ska vara en sista utväg och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kulturella och språkliga faktorer samt socioekonomiska förutsättningar beaktas i alla LVU-utredningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra BBIC (Barns behov i centrum) till ett obligatoriskt ramverk för fördjupade och tvärprofessionella utredningar innan beslut om tvångsvård och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge alla föräldrar i riskzonen rätt till evidensbaserade föräldrastödsprogram, kurser och utbildningar innan tvångsplacering övervägs, när detta är förenligt med barnets bästa, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) är en central skyddslagstiftning i Sverige. Syftet är att skydda barn som riskerar att fara illa när frivilliga insatser inte är tillräckliga. Trots detta har det under senare år vuxit fram en stark kritik mot hur lagen tillämpas.

Bland utrikesfödda föräldrar finns en upplevelse av att LVU används på ett sätt som innebär att barn "kidnappas" från sina familjer. Även om dessa anklagelser till stor del bygger på missförstånd och desinformation, är den reella misstron mot socialtjänsten ett

allvarligt problem. Om lagens tillämpning inte upplevs som transparent, rättssäker och begriplig riskerar förtroendet för myndigheterna att undergrävas.

Forskning och tillsyn visar att barn från socioekonomiskt utsatta familjer samt barn till utrikesfödda föräldrar är överrepresenterade i LVU-omhändertaganden. Detta behöver inte bero på bristande föräldraförmåga, utan kan lika gärna handla om kunskapsbrister, språkhinder, kulturkrockar eller brist på samhälleligt stöd.

Att ta ett barn från sin familj är ett av de mest ingripande beslut staten kan fatta. Beslutet får långtgående konsekvenser för barnet, föräldrar, syskon samt mor- och farföräldrar. Föräldrar älskar sina barn även när de brister i sin omsorg. I många fall kan riktade stödsatser, utbildningar och föräldrastöd vara mer verkningsfulla än att omedelbart skilja barnet från familjen.

Forskning visar dessutom att barn som placeras utanför hemmet ofta möter betydande svårigheter. Statliga utvärderingar har visat att placerade barn i genomsnitt har sämre skolresultat, högre risk för psykisk ohälsa och lägre framtida livschanser än jämnåriga. Detta understryker behovet av att förstärka det förebyggande arbetet och satsningar på familjebaserade insatser.

Det är statens ansvar att säkerställa att tillämpningen av LVU alltid sker med barnets bästa i centrum. Beslut om ingripande ska i första hand syfta till att barnet kan bo kvar i sin familj. Detta förutsätter att föräldrarna ges tillgång till rätt stöd, utbildning och vägledning för att utveckla sin förmåga att ge barnet en trygg och kärleksfull uppväxt.

Tvångsplacering av barn ska därför inte vara ett förstahandsalternativ, utan endast användas som en yttersta åtgärd när alla andra insatser har prövats och bedömts otillräckliga eller när barnet befinner sig i akut fara. På så sätt kan lagstiftningen bidra till det bästa utfallet för både barnet och föräldrarna samt stärka förtroendet för socialtjänstens arbete i hela befolkningen.

Jamal El-Haj (-)